

Handläggare: Annica Ö Ericson
Telefon: 08 - 508 29 647

Till
Kommunstyrelsen

Införande av rökfri arbetstid i Stockholms stads verksamheter

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Rökfri arbetstid ska vara införd i stadens alla verksamheter senast den 1 maj 2010.
2. För ”Rökfri arbetstid i Stockholms stad” gäller de gemensamma utgångspunkter som beskrivs i tjänsteutlåtandet.
3. Varje nämnd beslutar själv vilka lokala utgångspunkter som ska komplettera de stadsgemensamma.

Irene Lundqvist Svenonius
Stadsdirektör

Eva Frunk Lind
Personaldirektör

Bakgrund

I budget 2009 gavs staden i uppdrag att utöka ”arbetet för att skapa en rökfri arbetstid i alla stadens verksamheter till gagn för såväl de anställdas hälsa som brukarna”.

Ärendets beredning

Ärendet har arbetats fram inom stadsledningskontorets personalstrategiska avdelning. Information till Cesam i augusti 2009.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

De som är beroende av tjänster som finansieras av staden har rätt till en rökfri miljö. Det gäller till exempel barn och ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta gäller enligt tobakslagen inomhus såväl som utomhus på skolgårdar och motsvarande områden vid förskolor och fritidshem. Även den kommunala vård- och omsorgsmiljön ska vara rökfri. Ingen arbetstagare ska heller ofrivilligt utsättas för tobaksrök på arbetsplatsen.

Ett införande av rökfri arbetstid i Stockholms stad betyder att brukare i stadens verksamheter erbjuds stadens tjänster i en fräschare miljö. Det innebär att en äldre brukare som får hjälp med till exempel sin personliga hygien inte behöver utsättas för rökluft. En rökfri arbetstid blir också ett betydelsefullt bidrag i stadens folkhälsoarbete generellt.

”Ett starkt skäl att jobba för en rökfri arbetstid är att medarbetarna är den viktigaste tillgången på varje arbetsplats. Ingen medborgare ska heller ofrivilligt utsättas för tobaksrök. Alla uppskattar en hälsomedveten och framsynt verksamhet, fräschare arbetsmiljö, bättre ekonomi för individ och företag”
Dessa formuleringar inleder Sveriges Kommuner och Landstings arbetsmiljöråds dokument ”Rökfri arbetstid i kommunerna – ett strategiskt beslut”.

Många av dem som röker vill sluta. Att sluta röka är ett personligt beslut som ingen arbetsgivare kan påtvinga någon. Det arbetsgivaren kan göra är att möjliggöra och underlätta ett rökfritt liv. Bland kommunalt anställda finns stora grupper med hög andel rökare.

Enligt Tobaksfaktas kartläggning maj 2009 har 77 svenska kommuner infört rökfri arbetstid. Ytterligare 11 har beslutat att göra det, och bestämt när det ska ske. I Stockholm har Östermalms stadsdelsnämnd nyligen infört rökfri arbetstid, Södermalms stadsdelsnämnd genomför det vid halvårsskiftet 2009, Hägersten - Liljeholmen stadsdelsnämnd väntas fatta beslut inom kort och ytterligare förvaltningar har långt framskridna planer för införandet. De erfarenheter som hittills redovisas är utslutande goda.

Erfarenheterna från olika kommuners arbete visar att beslutet om rökfri arbetstid måste förankras väl, få acceptans och stöd från ledning och chefer. Införandet bör ske i samverkan med fackliga organisationer och eventuella stöd till rökare som vill sluta röka bör erbjudas i samma former och omfattning oavsett i vilken verksamhet eller på vilken nivå medarbetaren arbetar.

Stadens storlek innebär att arbetet med genomförandet av rökfri arbetstid måste ges utrymme och tid och ske nära medarbetare och chefer i stadens olika verksamheter. Stadsövergripande beslutas dock om några gemensamma utgångspunkter och ramar.

Gemensamma utgångspunkter

Rökfri arbetstid införs i alla stadens verksamheter senast den 1 maj 2010. Varje nämnd ansvarar för det lokala förberedelse- och förankringsarbetet. Rökfri arbetstid ska ses som en kvalitetsfråga för stadens verksamheter. Att införa rökfri arbetstid är också en arbetsmiljöfråga som ska hanteras inom samverkanssystemet.

Stadsledningskontoret kommer under perioden 1 oktober 2009 till 30 juni 2010 att erbjuda visst stöd i nämndernas arbete med genomförandet.

En broschyr med bakgrund och mål för genomförandet av rökfri arbetstid kommer också att tas fram.

På stadens intranäts sida om att främja hälsa kommer också information och adekvata länkar att finnas tillgängliga.

Vad är arbetstid?

Rökning är inte tillåten under arbetstiden, vilket även inkluderar alla kortare pauser. Lunchrasten ingår inte i arbetstiden och berörs därför inte av beslutet om rökfrihet.

Vilka omfattas?

Rökfri arbetstid gäller alla stadens medarbetare och chefer.

Vilka sanktioner och stöd finns?

Rökfri arbetstid ska hanteras som övriga ordningsföreskrifter på arbetsplatsen. Frågor hanteras med fördel inom ramen för samverkan.

Nämnderna rekommenderas att arbeta med stöd och hjälp till aktiva rökare snarare än med kontroll.

Stöd i detta arbete kan fås hos flera aktörer t ex friskvårdsanordnare, folkhälsoinstitutet, företagshälsovården. Individuellt stöd för rökstopp finns kostnadsfritt, exempelvis på Sluta röka linjen.

När börjar vi?

Arbetet med att införa rökfri arbetstid pågår redan inom flera nämnder. Varje nämnd beslutar själv när man genomför rökfrihet. Beslutar nämnden inget annat så gäller rökfri arbetstid på stadens arbetsplatser från maj månads ingång 2010.

Lokala nämndbeslut

Varje nämnd gör en genomförandeplan och beslutar om tidpunkt för införande av rökfri arbetstid.

Varje nämnd behöver också se över vilka informationsmaterial och/eller kanaler som behövs för information och samverkan med medarbetare och chefer.

Varje nämnd beslutar om vilka stödinsatser som ska erbjudas medarbetare som vill sluta med eller begränsa sitt rökande.

Erfarenheter från arbetet med denna process finns från många kommuner och för arbetet med rökfrihet finns mycket material framtaget och tillgängligt utan större kostnader.